

Госпође и Господо,

Господо Академици,

Најстарији члан Српске краљевске академије, патријарх наше науке *Јован М. Жујовић* променио је светом и за који часак његово трошно тело биће покопано на вечни починак у оној земљи коју је он, геолог, са великом љубављу и испитивао и проучавао. По унутрашњем осећању своме и по схватањима до којих је дошао студијом науке и културних процеса који се из њезине мисли рађају, Жујовић — патриота — спадао је у оне ретке и најређе људе наше земље који су и мислили и веровали да се науком најбоље служи највиталнијим и најсветијим интересима и нације и отаџбине. И зато ће сви они који воле науку данас пред његовим одором прекадити његов лепи унутрашњи лик својим дубоким поштовањем и својом топлом захвалношћу.

Жујовић је био професор и Велике школе и Универзитета; био је Министар просвете и Министар спољних послова; био је било оснивач, било активан члан многих наших културних и хуманих друштава и привредних организација и био је, напослетку, иако не на послетку, безмало пуних педесет година прави члан Српске Краљевске Академије. У свима тим установама и друштвима он је оставио трајне спомене свога духа и своје честитости; али, мислим, да се већ данас може рећи, да је *in ultima analysi* његова мисао највише била посвећена Академији.

Хронолошки први главни секретар Академије, Жујовић је био организатор њезина рада у једном периоду и једној атмосфери унутрашње узнемирености њезине. Али његова објективност и приступачност и његова љубав према Академији, коју су сви другови његови у Академији много ценили, све то учинило је да је те узнемирености у крилу Академије убрзо нестало и тако је Академија већ у првим годинама свога живота добила оно унутрашње обележје које и данас има. Али је Жујовић, и кад је напустио био положај главнога секретара Академије, стално

радио у Академији и успео је да у њој и као члан и као Претседник њезин постане и до краја свога живота и остане један од спиритуалних вођа њезиних.

Ко буде писао монографију о Жујовићу, тај ће у јединству његове личности морати оцртати ово нераздељиво тројство: његов патриотизам, његов организаторски таленат и његову широку културну и научну ерудицију.

Каже се и често се понавља: кога нема, без тога се може. То је истина. Али они који су пратили развитак наше науке знају да се она знатно изменила баш у оном периоду који почиње некако појавом првих радова Жујовићевих. У нашој науци данас има радова широких димензија и великих концепција и они сви скупа претстављају један научни систем који је својом динамичком силом донекле изменио ранији традиционални карактер њезин. И ако се ограничимо само на онај део наше науке који је израстао из духа Панчићева и који је обухватио проучавање геолошке прошлости наше земље, њезине флоре и фауне, њезиних брда, долина, река, језера, пећина и трусних области — ми можемо рећи већ данас да наша научна мисао

у успону своме не би досегла до оне висине до које је избила, да није било плоднога дела и креативнога духа Жујовићева.

Ко је из културне сфере Беча ишчупао испитивање геологије Србије и ко се први одупро културној навали те сфере?!... Жујовић... А како се вршило испитивање наше земље до Жујовића... Сви знамо да је оно било у прикупљању грађе и проучавању и класификацији њезиној. Жујовић је први међу нашим природњацима радио с микроскопом, и он, ђак Фукеове Школе у Паризу, почео се први међу њима бавити и теоријом своје науке. А ко је у нас још у почетку осамдесетих година прошлога века у Великој школи основао први семинар; ко је завео прве ђачке конференције; ко је основао Српски геолошки завод и Српско геолошко друштво — прво научно друштво у крилу наше Велике школе; ко је основао у њој Геолошке анале Балканског Полуострва и ко је учинио, да се у њима радови објављују и на страним језицима, да би цео учени свет могао видети шта се у нас ради и докле допире наша научна мисао?!... И откуда то, да се око огњишта Академијина из године у годину свијао и

окупљао све већи и већи број научних радника из области геологије? ... Све је то Жујовић учинио и тим својим радом он је, и посредно и непосредно, утицао на формирање духа Академијина и на правац њезиног научног стварања.

Ко погледа у рад Српског геолошког друштва, тај ће видети да се у томе друштву геолошка мисао обрађивала у пуном захвату њезину. Није ту било говора само о геологији и њеним проблемима, већ о свима наукама које стоје у додиру с геологијом. А све то обрађивање њезино у пуном пространству њезине мисли могло се у нашој духовној средини с краја седамдесетих и с почетка осамдесетих година прошлога века родити само у широком оквиру научне ерудиције Жујовићеве.

Има још нешто што треба рећи о значају научнога рада Жујовићева. У нас су се са последњих неколико десетина година измениле многе науке, па с њима и геологија, — ова можда више него ма која друга. Дошли су нови људи и с њима нова схватања и нове теорије. Али и поред великог полета геологије и поред многих нових оријентација

њезине мисли и нових схватања о природи геолошких процеса и појава у нашој земљи, ипак се геологија наше земље — и то је нарочито значајно за вредност рада и дела Жујовићева — није могла одвојити од оне основе коју јој је Жујовић био поставио у своме магистралном делу: Геологија Србије.

У име Српске краљевске академије и своје изјављујем г. Ђорђу Жујовићу и г. дру Јеврему Жујовићу, браћи покојниковој, дубоко саучешће. У великом болу и тузи њиховој нека их храбри мисао да ће Академија спомен свога најстаријег члана и дугогодишњег Претседника у недрима својим с дубоким пијететом чувати и на веки векова и очувати.

Нека је слава Јовану Жујовићу!

Мир пепелу његову!

